

Skipulagsstofnun
Jón Ágúst Jónsson
Borgartún 7b, 105 Reykjavík

Reykjavík, 24. apríl 2025
UOS2504001/E.S.F.
13.05.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum- Matsáætlun - Vindorkugarður við Dyraveg

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 31. mars sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfis- og orkustofnunar um ofangreinda tillögu að matsáætlun.

Framkvæmdarlýsing

Áformað er að reisa 15 vindmyllur á framkvæmdasvæðinu sem er alls um 7,2 km² og að afl hverrar þeirra verði 7,2 MW. Gert er ráð fyrir að hæð vindmyllanna verði að hámarki 210 m, m.v. spaða í hæstu stöðu með vélarhús í 125 m hæð og spaðalengd 87,5 m. Ef minni vindmyllur verða fyrir valinu gæti fjöldi þeirra innan framkvæmdasvæðisins aukist en áætlað er að uppsett heildarafl fari ekki yfir 108 MW. Helstu framkvæmdahlutar vindorkugarðsins eru vindmyllur, steiptir grunnar/undirstöður, vinnsluþlön og geymslusvæði, vegtenging innan svæðis og aðkomuvegur, jarðstrengir, ljósnetkskaplar og safnstöð raforku og skrifstofur og tímabundin aðstaða fyrir verktaka.

Umfjöllun Umhverfis- og orkustofnunar

Í 3. gr. laga nr. 110/2024 um hlutverk Umhverfis- og orkustofnunar eru talin upp málefni sem falla undir starfsemi Umhverfis- og orkustofnunar.

Í 21. gr. laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana kemur fram að framkvæmdaraðili skuli gera matsáætlun vegna hinnar fyrirhuguðu framkvæmdar. Framkvæmdaraðili skal leggja álit Skipulagsstofnunar á matsáætluninni til grundvallar við umhverfismat framkvæmdarinnar.

Umhverfis- og orkustofnun hefur farið yfir matsáætlunina með hliðsjón af hlutverki stofnunarinnar, eftir því sem stofnunin telur að eigi við.

Verndar- og orkunýtingaráætlun

Skv. ákvæðum 4. - 6. gr. laga nr. 48/2011 um verndar- og orkunýtingaráætlun er stjórnvöldum einungis heimilt að veita leyfi tengd orkurannsóknnum og orkuvinnslu vegna virkjunarkosta sem eru í orkunýtingarflokki. Umhverfis- og orkustofnun bendir á að framkvæmdin hefur ekki verið flokkuð í nýtingarflokk rammaáætlunar.

Í matsáætlun er að finna umfjöllun um frumvarp til laga um breytingu á lögum um verndar- og orkunýtingráætlun nr. 48/2011. Frumvarpið var lagt fyrir þingið 27. mars 2024 og hefur einungis farið í gegnum 1. umræðu á þingi. Vel kann því að vera að frumvarpið takið breytingum í meðferð þingsins og óljóst að svo stöddu hvort það verði samþykkt. Verði frumvarpið samþykkt í óbreyttri mynd getur ráðaherra skv. 5. gr. frumvarpsins heimilað einfaldari málsmeðferð virkjanakosta vindorku að undangengnu mati verkefnastjórnar á því hvort skilyrði greinarinnar séu uppfyllt.

Veiting virkjunarleyfis

Umhverfis- og orkustofnun er heimilt að binda virkjunarleyfi, sem stofnunin gefur út til að reisa og reka raforkuver, skilyrðum skv. 5. gr. raforkulaga. Stofnunin bendir á að þar kemur m.a. fram að stofnunin getur sett skilyrði fyrir útgáfu virkjunarleyfis er lúta að því að tryggja nægilegt framboð raforku, öryggi, áreiðanleika og skilvirkni raforkukerfisins og nýtingu endurnýjanlegra orkulinda. Enn fremur má setja skilyrði er lúta að umhverfisvernd, landnýtingu og tæknilegri og fjárhagslegri getu virkjunarleyfishafa. Umhverfis- og orkustofnun telur mikilvægt að í umhverfismatsskýrslu verði fjallað um hvernig tengimöguleikar við flutningskerfi raforku falla að framtíðarhugmyndum Landsnets eins og fram kemur í kafla 3.2.3 í matsáætluninni að verði gert. Stofnunin bendir jafnframt á að samningur við flutningsfyrirtækið eða dreifiveitu á því dreifiveitusvæði sem virkjunin er á skal liggja fyrir þegar sótt er um virkjunarleyfi.

Loftslag

Í 4. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 er fjallað um efni umhverfismats og taldir upp þeir umhverfisþættir sem fjalla skal um í matinu. Áhrif framkvæmdar á loftslag er einn þeirra þátta sem nauðsynlegt er að fjalla um. Í matsáætluninni er ekki að finna umfjöllun um áhrif á loftslag. Nauðsynlegt er að fjallað verði í umhverfismatsskýrslu um áhrif framkvæmdar á loftslag.

Umfjöllun um loftslag þarf að miða að því að gera grein fyrir þeirri losun sem stafar af framkvæmdinni. Til losunar frá framkvæmd telst bæði bein losun frá framkvæmdinni (losun að umfangi 1) og hins vegar óbein losun frá framkvæmdinni (losun að umfangi 2 eða 3).

Undir óbeina losun getur til að mynda fallið losun vegna framleiðslu íhluta í vindmyllurnar og flutningur þeirra og starfsmanna á framkvæmdasvæði ásamt fleiri þáttum.

Þess ber að geta að í júní 2024 kynntu stjórnvöld nýja og uppfærða aðgerðaráætlun í loftlagsmálum¹ en í matsáætlun er hvergi að finna tilvísun í áætlunina og hvernig framkvæmdin samræmist þeirri stefnumörkun stjórnvalda sem þar kemur fram.

Örplast

Umhverfis- og orkustofnun vill benda á að þekking á örplasti hefur aukist töluvert á undanförunum árum þar sem stærstu uppsprettur losunar örplasts á landi eru dekkjaslit, vegryk en auk þess kemur plast frá sjávarútvegi og fiskeldi. Í skýrslu sem unnin var fyrir Umhverfisstofnun Noregs² árið 2020 kemur fram að myndun örplasts í Noregi er um 19.000 tonn. Í sömu skýrslu kemur fram að áætluð losun sé á bilinu 10 til 170 tonn frá vindmyllum, miðað við þær 1000 vindmyllur sem voru starfandi á því ári. Auk þess kemur fram að matið varðandi örplast frá vindmyllum sé byggt á mjög takmörkuðum grunni. Umhverfis- og orkustofnun leggur því áherslu á að framkvæmdaraðili leiti upplýsinga hjá framleiðendum og fái t.d. upplýsingar um slit á blöðum og fjalli um áhrif örplasts í umhverfismatinu.

Áhrif á vatn

Umhverfis- og orkustofnun bendir á að framkvæmdaraðili ætti að gera áhrifamat á vatnshlot snemma í ferlinu þegar enn er mögulegt að breyta framkvæmdinni eða grípa til viðeigandi mótvægisáðgerða ef þarf. Það er á ábyrgð framkvæmdaraðila að gera áhrifamatið og leggja fram viðeigandi gögn svo að útgefandi leyfis geti tekið skýra afstöðu til matsins og þannig tryggt að fyrirhugað leyfi sé í samræmi við stefnumörkun vatnaáætlunar 2022-2027³ og í samræmi við lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Umhverfis- og orkustofnun bendir á að stofnunin hefur gefið út leiðbeiningarnar *Mat á áhrifum framkvæmda og starfsemi á vatnshlot*⁴ um hvernig beri að framkvæma slíkt mat sem eru aðgengilegar á heimasíðu stofnunarinnar.

Niðurstaða

Stofnunin gerir að öðru leyti ekki athugasemdir við framlagða matsáætlun.

Virðingarfyllst,

Edda Sigríður Freysteinsdóttir

sérfræðingur

Rán Jónsdóttir

verkfræðingur

¹ [Aðgerðaáætlun stjórnvalda í loftlagsmálum](#)

² [Norske landbaserte kilder til mikroplast](#)

³ [Vatnaáætlun 2022-2027](#)

⁴ [Leiðbeiningar - Mat á áhrifum framkvæmda og starfsemi á vatnshlot](#)